

Zločiny ze cti

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

PhDr. Josef Smolík, Ph.D., MBA

Michaela Cupalová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu PhDr. Josefu Smolíkovi, Ph.D., MBA za jeho odborné vedení, trpělivost a ochotu během konzultací. Děkuji také JUDr. Marii Cupalové za pomoc při gramatické a stylistické kontrole práce.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: Zločiny ze cti vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne

Podpis:

Abstrakt

Tato bakalářská práce pojednává o zločinech ze cti. V první části jsem vysvětlila, v čem tyto zločiny spočívají, a celá problematika byla zasazena do kontextu. Dále jsem popsala několik různých případů zločinů ze cti jak už z muslimských zemí, tak ze zemí západních. Na základě podobností jednotlivých případů jsem se pokusila najít vzorec těchto zločinů, který by se dal aplikovat na všechny případy. V práci jsou popsána i různá opatření, která přijímají jednotlivé státy v rámci prevence a ochrany. Na závěr jsem zmínila důležité organizace a jedince, kteří bojují proti zločinům ze cti a jejich různým formám.

Klíčová slova

zločiny ze cti, vraždy ze cti, domácí násilí, patriarchální společnost, islám

Abstract

This bachelor thesis discusses the honour crimes. In the first part I explained what these crimes consist of and the issue is shown in the context. Next I described some particular cases from Muslim countries as well as Western countries. I tried to find similarities and identify a pattern that would apply to almost every case. In the thesis there are also described some precautions that each country accepts. At the end I mentioned some important organisations and people that fight against all forms of honour crimes.

Keywords

honour crimes, honour killings, domestic violence, patriarchal society, Islam

Obsah

Úvod	7
1. Vymezení základních pojmů	9
2. Zločiny ze cti obecně	11
3. Islámské právo šaría	15
4. Konkrétní případy zločinů ze cti	17
4.1 Banaz Mahmod – Velká Británie	17
4.2 Saba – Pákistán	19
4.3 Hatun Sürücü - Německo	21
4.4 Kohistani - Pákistán	23
4.5 Shafilea Ahmed – Velká Británie	24
4.6 Meriam Yehya Ibrahim - Súdán	26
5. Hledání vzorce zločinů ze cti a jejich evaluace	28
6. Role žen – ne jako obětí	31
7. Nucená nebo předem dohodnutá manželství	33
7.1 Příběh Jesvinder z Velké Británie	34
8. Opatření jednotlivých států	35
8.1 Muslimské země	36
8.2 Nizozemí	37
8.3 Německo	37
8.4 Velká Británie	38
9. Důležití jedinci a organizace	40
9.1 Amnesty International	40
9.2 Jesvinder – Karma Nirvana	40
9.3 Khalida Brohi – Sughar Empowerment Society	41
9.4 Rana Husseini	41
10. Diskuse	43
Závěr	45

Použitá literatura	47
Knihy	47
Filmy	47
Internetové zdroje	48
Články.....	50

Úvod

Dnešní multikulturní svět lze díky globalizaci považovat, obrazně řečeno, za stále se zmenšující. Díky provázanosti a vzájemné závislosti jednotlivých států dochází ke komunikačnímu a mediálnímu propojení. Globalizace přináší mnoho výhod, jako je například zefektivnění produkce, možnosti specializace, usnadnění obchodu a podobně. Díky novým možnostem je pro lidi snazší se stěhovat do jiných míst za lepším zaměstnáním nebo tam, kde se budou cítit dobře. Takovéto propojení světa a zvýšená migrace, ale znamená propojení se vším všudy a z regionálních problémů se tudíž často stávají problémy celosvětové.

Jedním z takových problémů, se kterým už se dávno nepotýkají pouze vesnické oblasti v méně rozvinutých státech, jsou zločiny ze cti. A právě zločiny ze cti jsou předmětem této bakalářské práce. Na úvod je vhodné přiblížit, že se jedná o úkony, které mají chránit čest rodiny. Pokud nějaký člen (většinou žena – dcera nebo manželka) rodinu jakkoliv zneuctí, mužská část rodiny považuje za svoji povinnost tuto čest získat zpět. Jak už sám název „zločin“ napovídá, většinou se jedná o nějaký násilný čin vůči ženě, která „přinesla hanbu do rodiny“. Takové ženě hrozí nejen ublížení na zdraví, ale často i smrt.

Metodologie práce spočívá v případových studiích, a protože většina těchto jednání má podobný průběh a podobné příčiny, cílem práce je nalézt, či vytvořit jakýsi mechanismus nebo vzorec, který by bylo možné zobecnit na zločiny tohoto typu.

V první části práce se budu zabývat vymezením základních pojmů, které s tématem souvisí. Zaměřím se hlavně na vliv kultury a tradic. Následně se pak budu zabývat problematikou zločinů ze cti, a protože jich existuje velké množství, je nutné je rozdělit a roztrždit.

Za hlavní a nejdůležitější část své práce považuji představení konkrétních ublížení a vražd a hledání právě onoho vzorce. Jedná se o popis příčin, průběhu a hlavně konečného stíhání zločinů, které, jak je v této kapitole ukázáno, probíhá diametrálně odlišně v různých částech světa.

Tyto zločiny jsou častější než by mnozí řekli a díky migraci to není otázka pouze rozvojového světa, ale případy se objevují i v nejrozvinutějších zemích Evropy jako je

například Německo, Velká Británie, Francie nebo Nizozemí. Někteří jedinci i organizace proti tomu bojují, informují veřejnost a snaží se podobným protiprávním a neadekvátním jednáním vůči ženám předcházet. I konkrétní státy jsou nuceny zaujmout stanoviska a případné situace řešit. I touto otázkou řešení a prevence se budu v posledních částech práce zabývat.

V závěru práce je uvedena diskuse, která řeší další možný vývoj těchto trestných činů a zvažuje, co by na případné pokračování, či nepokračování vražd mělo mít vliv.

1. Vymezení základních pojmů

Na začátku práce je třeba vysvětlit některé základní pojmy, se kterými se budeme dále setkávat a které nám pomohou v lepším pochopení celé problematiky. Protože se jedná o záležitost určité skupiny lidí, která je založená na jejich specifické kultuře, bude kultura první pojem k definování. Kultura je soubor sociálních hodnot, které reprezentují myšlenky, přesvědčení, různé praktiky a vytvářené cíle lidí, které jsou lidmi naučené, sdílené a dále předávané z generace na generaci (Oluyemo, 2014).

Průcha (2007) upozorňuje na kulturní pluralismus, což je princip, podle kterého má každá společnost svoji specifickou kulturu. Je třeba, aby jednotlivé společnosti tyto své specifické kultury navzájem respektovaly a neodsuzovaly je jen proto, že uznávají jiné hodnoty a normy.

Jednou z nejdůležitějších lidských hodnot je respekt, který je třeba k upevnění vzájemných vztahů a míru. Bohužel je ale nevyhnutelný a je odvislý na věku, sociálním postavení a také kulturním zázemí (selfstudyhistory.com, 2015). V úzké souvislosti s hodnotou respektu je čest. Často jsou tato slova i zaměňována. Na čest a její hodnotu se obecně ve světě v posledních zhruba dvaceti letech přestal klást takový důraz jako v dřívějších dobách. Čest se dá rozdělit na horizontální a vertikální. U vertikální cti jde o respekt, který si zaslouží výše postavení lidé od těch níže postavených v sociálním žebříčku. Horizontální čest naopak ukazuje respekt jednotlivců na stejné sociální úrovni vůči sobě navzájem. Dále se dá čest chápat ze subjektivního hlediska, kdy se jedná o touhu jedince být uznáván, nebo z objektivního hlediska, kde jde to, že právě okolí uznává hodnotu konkrétního jedince (Smetoniene, 2016).

Přestože hodnota cti ve světě upadá, stále existují společnosti, jejichž základní hodnotou je právě čest a kde se právě o ni opírá vše ostatní. V takových společnostech bývá hlavou rodiny muž, který je zároveň zodpovědný za ochranu rodinné cti před jakýmkoliv ponížením či ostudou. Naopak žena je majetkem muže a je symbolem jeho i rodinné cti (Elakkary et al., 2013).

Takovéto společnosti, kde je mužská autorita nadřazena nad všechny ostatní se nazývají patriarchální společnosti. V patriarchátu má muž ve svých rukách veškerou moc a dělá všechna rozhodnutí. V centru celého dění je právě on a za všech okolností

musí mít kontrolu nad vším. Ženy jsou v takovéto společnosti spíše utlačovány. Není jim dovoleno dělat žádná rozhodnutí ani snažit se dosáhnou nezávislosti (study.com, 2017).

Hlavou rodiny v tomto patriarchálním systému je znovu muž. Vlastní všechn rodinný majetek a má v rukou všechna práva. Ostatní členové rodiny jsou mu podřízeni. Jeho úkolem je rodinu chránit. Žena je muži naprosto podřízena, to znamená, že dokud není vdaná, musí poslouchat svého otce, po svatbě svého manžela a teoreticky po smrti manžela se musí řídit rozhodnutími svého syna (Shah, 2016).

Takto vzniklá nerovnost mezi pohlavími se opět díky kultuře přenáší z generace na generaci. Velký vliv na to má rodina, protože právě ta vytváří a upevňuje dětem jejich hodnoty a postoje. Dítě se od starších členů učí vše, co je správné a co špatné a v podstatě se snaží osvojit si modely chování svých rodičů.

S kulturou také úzce souvisí tradice. Tradice jsou určité zvyky nebo přesvědčení, které se opět mezi lidmi v konkrétní kultuře předávají z generace na generaci. Tyto zvyky mají vždy nějaké historické kořeny a ukotvení. Tradiční pojetí je často opakem modernity (Omer, 2016).

Islám, v jehož prostředí se téma této práce pohybuje, je druhé nejrozšířenější náboženství na světě. Díky tomuto rozšíření, nelze přesně popsat, jaká islámská kultura doopravdy je. Jsou zde jakési všeobecné prvky této kultury, které jsou přijímány všemi muslimy a vycházejí z koránu. Potom jsou ale také určité prvky islámu, které jsou proměnné a jsou založeny na místních zvycích a tradicích (Elakkary et al., 2013).

2. Zločiny ze cti obecně

Již v úvodu bylo zmíněno, co si lze představit pod termínem zločiny ze cti. Definice uvedená ve studii z Michiganské univerzity říká, že se jedná o zločiny proti ženám, které svým jednáním připravily rodinu o čest. Pachateli těchto zločinů bývají nejčastěji mužští příbuzní. (Kulwicki, 2002).

Jiná americká studie z New Yorku dodává, že se jedná o jakousi formu domácího násilí, která v extrémních případech končí i smrtí. Pachatelem nemusí být nutně mužský člen rodiny, i když to tak většinou bývá (Elakkary et al., 2013).

Přesto ale rozdíl mezi zločiny ze cti a domácím násilím existuje. Od domácího násilí se zločiny ze cti liší hlavně tím, že se jedná o předem plánované činy, spáchané s cílem obnovit čest rodiny, což je hlavní hodnota v patriarchální společnosti. Toto násilí je založeno na tom, že se muži domnívají, že mají právo kontrolovat společenská a sexuální rozhodnutí žen, a to proto, že jsou ženy vnímány jako majetek mužů (Gill, 2009).

Zločiny ze cti (honour crimes) mají mnoho forem. Často spočívají v dlouhodobém domácím vězení, násilí nebo psychickém teroru, a to tak intenzivním, že často vede až k sebevraždě oběti. Avšak nejzávažnější z těchto zločinů jsou vraždy ze cti (honour killings). Ženy jsou většinou ubodány nebo uškrceny (Smolík, 2016).

Na těchto násilných činech často spolupracuje více členů rodiny. Většinou se jedná o otce, bratra či strýce a jsou bohužel i případy, kdy se na potrestání podílí i matka. Kromě jednání popsaného výše, které směřuje proti ženě jako jakási forma trestu, jsou ještě další, která rovněž mají za cíl chránit čest rodiny. Sem patří například ženská obřízka, nucený potrat, nucená obnova panenské blány a další (Dustin, 2006). Dalšími formami uplatnění moci mužů a týrání žen pak často bývá násilí na dětech, nucené manželství, únos, nebo vyhrožování smrtí. I ta jsou běžně založena na bázi ochrany cti a ani zde nebývá výjimkou, že oběť spáchá sebevraždu. Čest rodiny je nejdůležitější a jsou jednoznačně upřednostňovány zájmy rodiny před jakýmikoliv jinými zájmy jejích členů – jedinců.

Objevují se lidé, kteří kritizují fakt, že toto násilí na ženách je nazýváno zločiny ze cti. Prý se v tom názvu ztrácí skutečnost, že tyto zločiny jsou předem plánovány. Také

to působí tak, že žena tím, že svoji rodinu zneuctila, si na sebe násilí přivolala sama (Elakkary et al., 2013).

Podle A. Gill (2009) by z názvu „Honour crimes“ mělo být slovíčko „honour“, znamenající čest nebo hrdost, úplně vypuštěno. Jako jeden z důvodů uvádí, že používání slova „čest“ v názvu, snižuje závažnost těchto zločinů a znevažuje samotné oběti.

Tento druh násilí má své počátky již v Antickém Římě (Elakkary et al., 2013). Dnešní studie ukazují, že tento fenomén se objevuje převážně v arabské kultuře konkrétně v islámu. Byly však zaznamenány případy takových zločinů i mezi příslušníky jiných náboženství například u drúzů¹, křesťanů a výjimečně i u židů. V této práci se budu zabývat výhradně příklady z muslimského světa.

Otázka zní, co je vlastně považováno za tzv. zneuctění rodiny. Může to být cizoložství, předmanželský sex, těhotenství mimo manželství nebo například zamilování se do „nevhodné“ (rodinou neschválené) osoby (Elakkary et al., 2013). Za další přečiny muži často považují, když ženy přijmou jinou kulturu, než je jejich původní, odkloní se od Boha nebo se přestanou zahalovat. Pokud se nějak nesprávně zachová muž, nikdo situaci takto neřeší, protože je to muž, který si v podstatě může dělat, co chce (ABC Foreign Correspondent, 2013).

Protože jde o záležitost založenou na tradici, a jako takové jsou zločiny ze cti nelegální, není nikde psáno, co přesně by „mělo“ být potrestáno. Ano, pachatelé těchto zločinů se snaží opírat se o korán a právo šaría, kde se píše o tom, že by muži měli za určitých okolností ženy potrestat. Ale o vraždách kvůli zneuctění rodiny se tam zcela jistě nepíše a korán jako takový vraždu zakazuje. Obecně platí, že pokud se chování ženy zdá rodině a hlavně jejím mužským členům nevhodné nebo přímo ostudné, považují za povinnost ženu potrestat a tím hrdost pro rodinu získat zpět.

Další věcí prohlubující tento problém je fakt, že samotné ženy se často nepovažují za oběti násilí založeného na genderové nerovnosti. Ženy si situaci vysvětlují tím, že to, jak je s nimi zacházeno, je nedílná součást jejich kultury a tradice. Obecně platí, že ženy, které žijí v společnostech založených na cti, samy sebe často ani nepovažují

---

¹ Drúzové – náboženská skupina dnes žijící v Libanonu, v Sýrii a v Izraeli. Roku 1017 se oddělili od šíitského směru Ismáilijců (iencyklopedie.cz, 2010).

za lidskou bytost, natož aby se vůbec braly za rovnocenné svým mužským protějškům (Gill, 2009).

Podle pravidel patriarchální společnosti, může žena, která se chová nevhodně zostudit nejen svoji rodinu, ale také muže v dané komunitě. Důsledek toho je, že chování žen je většinou systematicky kontrolováno. Muži tak mohou své ženy týrat a zneužívat jenom proto, aby upevnili svoji dominanci ve společnosti, ve které žijí (ibid.).

Jak už bylo zmíněno, tyto zločiny se běžně stávají v muslimských zemích, především v Afghánistánu a Pákistánu, ale nejenom tam. Díky migraci se tyto trestné činy dostávají i do západního světa a byly již zaznamenány ve Spojených státech amerických, Velké Británii, Německu nebo třeba i ve Francii. Zde probíhají zločiny ze cti právě mezi příslušníky muslimských menšin.

Jak uvádí muslimský zástupce metropolitní policie ve Velké Británii, myšlenka toho, že hrdost se dá získat zpět díky násilí je otázka kultury a je to jakýsi koncept, který je vlastní téměř všem Asiatům, bez ohledu na to, kde se právě nachází nebo kde žijí. Tento náhled na věc se jim nezmění jenom proto, že jsou za hranicemi jiného státu (ABC Foreign Correspondent, 2013).

Právě tady dochází ke střetu mezi patriarchálním systémem, který má hluboké historické i kulturní kořeny, a systémem západním, který je založen na principech rovnosti. Menšiny se snaží vytvořit si vlastní autonomii s vlastními zákony na základě principů, které vyznávají a to bez ohledu na zákony státu, ve kterém se nachází, přestože by měly respektovat a řídit se pravidly tohoto státu. Ženy z takových komunit by neměly být trestány za to, že přijmou pravidla a hodnoty, kterými se řídí společnost státu, ve kterém žijí. Bohužel opak bývá často pravdou (Gill, 2009).

Pokud jde o vraždy ze cti, ty jsou v Americe a Evropě šetřeny a přísně stíhány. Bohužel podobná situace většinou není v muslimských zemích, kde mají soudci s pachateli často pochopení a trestní sazby jsou v porovnání s provedeným zločinem naprosto neadekvátní (Smolík, 2016). V muslimských zemích často platí, že pokud rodina oběti, která většinou za celý čin nese odpovědnost, pachateli odpustí, vše je zapomenuto a pachatel je propuštěn na svobodu. Běžně se objevují i případy, kdy je oběť, pokud přežije, donucena pachateli odpustit.

Populační fond OSN odhaduje, že až 5000 žen je ročně zabito ve jménu cti a to především na Středním Východě a v Asii. Přesný počet obětí nelze jasně určit a to z toho důvodu, že hlášení těchto trestných činů na policii probíhá velice zřídka. Rodina se téměř vždy snaží, aby se nic nedostalo na veřejnost. Oběti jednoduše zmizí a nejsou hlášeny ani jako pohřešované (Dustin, 2006).

3. Islámské právo šaría

Pro lepší porozumění zločinům ze cti je potřeba ukotvit daný problém právně. Zákony jednotlivých zemí západního světa budou rozebírány v pozdějších kapitolách. Na případy je ale třeba se podívat z hlediska kultury těch zemí, kde jsou zločiny ze cti nejčastější. Proto zde přichází na řadu právo šaría.

Toto islámské právo je považováno za právo zjevené, tzn., že nebylo vytvořeno žádnou lidskou autoritou ani jedincem a zároveň jimi není ani ovlivnitelné. Jinak řečeno, bylo dáno Bohem. Kvůli tomu je právo jasně stanovené a neměnné a každý muslim by se jím měl řídit. Samozřejmě se ale v průběhu historie vyvíjelo a vyvíjet se bude dál. Stejně tak se nedá říct, že by se přesně tímto výkladem řídily všechny muslimské země (Potměšil, 2012).

Šaría pokrývá veškeré druhy práv od povinností člověka k Bohu, kde vytyčuje správný způsob modlitby, pouť do Mekky nebo například půst, přes povinnosti jednoho člověka vůči druhému, kde je zahrnuto právo rodinné, majetkové ale také trestní, až po vymezení ústavního práva. Pro potřeby této práce bude stačit, když si vyložíme jen určité oblasti práva šaría.

Právní postavení žen je odvozené od patriarchální společnosti. Ženy jsou podřízené mužům. Mají méně práv, ale zároveň i méně povinností. Při různých svědeckých či dědictvích, jsou brány za polovinu muže, což znamená, že například jedna žena nemůže jít za svědka na svatbu, ale musejí jít dvě. Žena má nevýhodné postavení i v manželství. Manžel jí ale může její práva rozšířit, například dát jí povolení k rozvodu z vlastní vůle. Na druhou stranu je ale povinností manžela postarat se o ni a zabezpečit ji. Při pohledu do rodinného práva vidíme zajímavé vymezení manželství, kde celé manželství je v podstatě smlouva mezi ženichem a nejbližším mužským příbuzným nevěsty. Ženich je povinen do manželství přinést věno. U nezletilé nevěsty je možné provdat ji, i když s tím sama nesouhlasí. Tento sňatek pak může být v dospělosti z její vůle zrušen. Dospělá žena se může vdávat sama, její otec má ale v určitých případech právo se svatbou nesouhlasit (ibid.). Ženy mají zakázáno vzít si muže s jinou než islámskou vírou. Toto však pro muže neplatí. Ti se mohou oženit i s židovkou nebo křesťankou (Black, Sadiq, 2011).

Jak bylo zmíněno, rozvod je většinou z vůle manžela a někdy stačí, že svoji ženu třikrát zapudí. Způsobů rozvodů je ale samozřejmě víc. Pokud například je žena nařčena z cizoložství, anebo pokud se jeden z manželů odkloní od islámu, znamená to bez dalšího zánik manželství. Lhůta, kdy se může žena po rozvodu nebo po smrti manžela, znovu vdát, je přesně stanovena, aby bylo jisté, že nečeká manželovo dítě. I ve vzájemných vztazích je manžel ženě nadřazen. Má právo svoji ženu trestat, pokud si neplní své povinnosti a to tím, že jí trestá fyzicky nebo ji nechá hladovět. Jedině muž také rozhoduje o tom, zda žena může vycházet z domu, nebo jej nesmí opustit. Žena má zase právo se rozhodnout (i za své děti), zda bude svého manžela na cestách doprovázet či nikoliv (Potměšil, 2012).

Trestní právo je děleno na trestné činy proti Bohu a na klasické civilní trestné činy. Zaměříme-li se na speciálně na vraždy, uvidíme, že je islámské právo dělí na úmyslné vraždy s použitím zbraně, úmyslné vraždy bez použití zbraně a na neúmyslná zabití – omyl. V rámci vypořádání se s vraždou rozlišujeme odškodnění (např. finanční), pokání nebo odvetu (ibid.).

Jak bylo zmíněno výše, toto je pouze obecný výklad islámského práva, který má každý stát ve své ústavě zakotvený trochu jinak. Na příkladech je také patrné, že realita se od předepsaných zákonů často liší.

4. Konkrétní případy zločinů ze cti

4.1 Banaz Mahmud – Velká Británie

Tento případ se stal ve Velké Británii v roce 2005. Jednalo se o tehdy dvacetiletou Banaz Mahmud. Banaz byla Kurdka, která se narodila v Iráku. Její rodina se přestěhovala do Velké Británie, když byla Banaz ještě malá. První konflikty s otcem měla už její sestra Bekal. Otec jí zakazoval nosit dlouhé nehty, barvit si obočí nebo používat parfém. Bekal s rodiči žila pouze do svých šestnácti let, kdy odešla z domova. Pokud ale dcera sama bez souhlasu rodiny odejde z domu, znamená to pro její rodinu velkou ostudu. V roce 2002 se rodina snažila získat „ztracenou“ čest zpátky. Bekal kontaktoval její bratr, který se s ní chtěl setkat. Při setkání ji napadl, svalil ji na zem a snažil se ji škrtit. Bekal se ale ubránila. Bratr se nakonec rozbřečel, omluvil se a řekl jí, že on jako dospělý muž, silný po otci, to musel udělat. Dokonce přiznal, že mu otec zaplatil, aby svoji sestru zabil. Bekal se od té doby schovávala.

Když dospěla Banaz, rodiče ji provdali za Iráčana, který se do Velké Británie zrovna přistěhoval. Její manžel jí ale krátce po svatbě začal ubližovat. Bil ji, vydíral ji a vyhrožoval jí. Na policii se později Banaz nechala slyšet, že ji přiměl věřit tomu, že její rodina má raději jeho než vlastní dceru. Proto se Banaz pokoušela dosáhnout rozvodu. Opustila manžela a vrátila se do domu rodičů v Londýně. Její manžel přiznal, že ji bije. Obhajoval se ale tím, že ji bije, jenom pokud se k němu nechová s úctou. I přesto ji rodina poslala zpět s tím, že se má snažit být lepší manželkou. Nakonec se Banaz stejně po jedné hádce rozhodla, že takhle dál žít nechce a nemůže a manžela opustila, bez ohledu na to, co chtěla rodina. Moc dobře ale tehdy věděla, co jí hrozí. Začala chodit na policii a žádala ochranu (Smith, Khan, 2016).

Brzy potkala muže Rahmata Sulemaniho, Íránského Kurda, se kterým se do sebe zamilovali. Chtěli spolu utéct a vzít se. Tento útěk za účelem sňatku je v kurdské společnosti nepřijatelný a zakázaný. Vše bylo o to horší, že Banazina rodina Rahmata neschválila. Banaz s Rahmatem se tedy snažili svůj vztah držet v tajnosti, protože kdyby se někdo dozvěděl o jejich počínání, bylo by považováno za skandální. Bohužel spolu byli přistiženi, a když se o jejich úmyslech dozvěděl otec Banaz, svolal rodinnou poradu, a díky naléhání Banazina strýce bylo rozhodnuto o její smrti. V den Silvestra

byla Banaz pozvána do domu příbuzného, pod záminkou projednání otázky jejího rozvodu. Tam byla donucena svým otcem vypít alkohol, prý proto, aby jí otupil srdce. Když viděla svého otce s gumovými rukavicemi, došlo jí, že je ve velkém nebezpečí. Podařilo se jí rozbít okno a utéct. Protože si pořezala ruce, krvácela a zhroutila se venku a byla převezena do nemocnice. Opět mluvila s policií, která však brala vše na lehkou váhu. Domnívali se, že Banaz se chce pouze zviditelnit v důsledku rodinné hádky. Policie dokonce zvažovala, že ji bude stíhat za škodu, kterou způsobila, když při útěku v domě svého příbuzného rozbila okno. Policistka, která řekla, že chování Banaz bylo dramatické a vypočítavé, později uznala svoji chybu (blíže viz Smith, Khan, 2016).

Po propuštění z nemocnice byla Banaz nějaký čas s Rahmatem, ale rodina žádala, aby se vrátila zpět. Věděla, že ať už se vrátí nebo ne, dopadne to s ní špatně. Nakonec se tedy vrátila domů, kde byla později zavražděna. Její přítel ohlásil na policii, že je Banaz pohřešovaná 24. ledna 2006 ráno, kdy „zmizela“.

Když policie začala s vyšetřováním zmizení, ani jediný příslušník kurdské komunity jí nepomohl a nedal žádné vypovídající svědectví. Až v průběhu vyšetřování policie zjistila, že Banaz měla sestru Bekal, která s rodinou nežila. Bekal podstupovala velké riziko, když vypovídala a nakonec proti rodině svědčila spolu s Rahmatem i u konečného soudu.

Policie mohla vraždě dívky zabránit, protože již od prosince měla, kromě jiného, v rukou i dopis, který jim Banaz doručila, a ve kterém popisovala detaily o lidech, kteří ji chtějí zabít. Dopisem se však tehdy nikdo nezabýval.

Z vraždy byl obviněn její bratranec Mohamed Hama, který si tehdy pronajal auto. Podle GPS v autě policie věděla, kde se auto pohybovalo a tam posléze hledala. Její tělo bylo nalezeno v kufru, který byl zakopán v zahradách Birminghamu.

Z vraždy byl následně obviněn ještě otec a strýc. Další dva podezřelí, bratřenci Banaz, utekli do Iráku ještě před tím, než policie věděla, že je Banaz mrtvá. Otec a strýc dostali doživotní trest za přípravu vraždy. Stejně tak její bratranec Mohamed Hama. Co se týká dvou bratřenců v Iráku, jeden byl postřelen a policie ho zatkla v nemocnici, a druhý měl autonehodu, při které byl také zatčen iráckou policií. Policejní tým z Velké Británie vyšetřoval věc i v Iráku a oba bratřenci byli rovněž odsouzeni k doživotním trestům odnětí svobody (blíže viz Smith, Khan, 2016).

Pachatelé neuznali svoji chybu. Byli přesvědčeni o tom, že jejich čin byl adekvátní odpovědí na Banazino hanebné chování, které ovlivnilo hrdost celé rodiny. Vyčítali jí, že milovala muže, který jí nebyl schválen. Tomuto pohledu na věc dal za pravdu zbytek rodiny a dokonce i místní komunita Kurdů jako taková. Toto je příklad situace, kdy je komunita přesvědčena o tom, že nevhodné chování ženy nezostudí pouze ji, ale ovlivní sociální postavení všech lidí, kteří s ní mají něco společného.

Během vyšetřování policie zjistila ještě jednu zajímavou věc. V domě, kde bydlela rodina Banaz, po ní nebyly nalezeny sebemenší stopy. Žádné fotografie ani jiné památky. Pro rodinu přestala existovat.

Po vyřešení případu bylo jasné, že došlo k obrovskému pochybení ze strany policie v době, kdy Banaz žila a snažila se nebezpečnou situaci, ve které se ocitla, řešit. Tehdy se setkala s nedostatkem porozumění a laxním přístupem policie. Banaz během svých posledních měsíců života šla na policii nejméně pětkrát bez jakéhokoliv výsledku. Policie po smrti Banaz uznala svoji chybu a přijala opatření týkající se zločinů ze cti a obecně násilí proti ženám, aby se podobná situace již neopakovala a všem potencionálním obětem byla poskytnuta nutná pomoc (Smith, Khan, 2016).

4.2 Saba – Pákistán

Qaiser byl muž, kterého si Saba měla vzít. Jejich svatbu domlouvali rodiče dlouho dopředu. Manželé se před svatbou znali již čtyři roky, často si volali a měli se rádi. Potom ale strýc Sabi začal protestovat. Tvrdil, že rodina Qaisera je mnohem chudší než jsou oni sami a že tudíž není pro Sabu vhodný. Strýc navrhnul, že by si Saba měla vzít jeho švagra a rodina s tím nakonec souhlasila (Obaid – Chinoy, 2016).

Když to Saba volala Qaiserovi, dohodli se, že se vezmou tajně a brzy. Našli v blízkosti soud, který je oddal. Tu noc nestrávila Saba u svého novomanžela, protože rodina si pro ni přijela a řekla jí, ať jede domů a utvrdí rodinou čest, že potom si ji může Qaiser odvést. Přísahali s rukou na koránu, že jí neublíží. Díky této přísaze se Saba nebála. Po chvilce cesty ale strýc zastavil auto, vytáhl z něj Sabu a začal ji bít a fackovat. Její otec jí mířil pistolí na hlavu a strýc ji držel za krk. Těsně před výstřelem se Sabě podařilo hlavu otočit a díky tomu jí kulka rozdrásala jenom tvář. Potom ji v tašce hodili do řeky, aby tělo nevyplavalo a nikdo se nic nedozvěděl. Saba ale po

chvíli nabyla vědomí, a protože řeka v těchto místech nebyla příliš hluboká, podařilo se jí vylézt na břeh a dojít na benzinovou pumpu, odkud se dostala od nemocnice. Saba si dodnes myslí, že právě proto, že pachatelé přísahali na korán a svůj slib nedodrželi, ji bůh zachránil. Tvrdila, že těmto lidem nikdy za žádných okolností neodpustí. Policista, který zločin vyšetřoval, se nechal slyšet, že vraždu korán zakazuje a že naopak vede lidi k tomu, aby si vážili a chránili jakýkoliv lidský život, ať už mužský nebo ženský. Sestra Sabi popisovala, že jako rodina, byli v komunitě uznávaní. Ale po tom, co Saba odešla z domu a vzala si muže, kterého neměla, musela celá rodina přestat chodit ven, ani s přáteli se nenavštěvovali. Saba na rodinu uvalila velkou hanbu. Matka Sabi tvrdila, že o tom, co se stalo, dopředu nevěděla. Že by to nedopustila a s dcerou by promluvila a vše jí vysvětlila. I ona ale byla toho názoru, že to, co Saba udělala, bylo urážející, připravila svoje rodiče o hrdost a chovala se bez respektu k nim. Žádná žena se nikdy nesmí k někomu chovat bez respektu, a tedy nějaké potrestání si zasloužila (blíže viz Obaid – Chinoy, 2016).

Strýc i otec ve vězení řekli, že jejich čin byl naprosto správný a nutný. Otec novináře vysvětloval, že ho jeho dcera svým chováním nerespektovala jako otce, který vydělává peníze, aby je všechny uživil. Tím, že utekla s outsiderem, zneuctila celou jeho práci a i jeho samotného. Jako její otec a hlava rodiny to tak nemohl nechat. Dokonce se vyjádřil tak, že kdyby potkal jejího manžela, zabil by ho také, protože je jeho vina, že se ocitl za mřížemi. Zabil by je oba. Na otázku, zda korán dovoluje vraždu, odpověděl, že nic o dovolené vraždě se v koránu nepíše, ale že se tam nepíše ani to, že by dcera mohla utéct s neznámým mužem. Proto, aby získal zpátky respekt a čest je ochotný strávit zbytek života ve vězení.

Když byl tedy strýc a otec ve vězení, Saba se mohla přestat ukryvat a přestěhovala se do domu rodiny svého manžela, nedaleko od domu své vlastní rodiny. Její nová rodina ji přijala a Saba se zde cítila dobře.

V Pákistánu by se vraždy ze cti měly soudit, jako klasické vraždy. V mnoha případech tomu tak však není. Pokud rodina zabité nebo sama přeživší oběť pachateli odpustí, pachatel je propuštěn na svobodu. Při vidině možné svobody a představě strávení zbytku života ve vězení, začali otec i strýc prosit Sabu o odpuštění. Ta jim ale za žádnou cenu odpustit nechtěla (Obaid – Chinoy, 2016).

Skutečnost byla bohužel taková, že lidé ze sousedství začali nutit rodinu Qaisera, aby Saba svým příbuzným odpustila. Nakonec museli poslechnout nejvýznamnější starší mužské členy sousedství. Tito starší dali za pravdu otci a strýci a řekli, že jejich komunita nerespektuje lidi, kterým utekla dcera za mužem. Aby tedy nedocházelo k dalším střetům mezi rodinami, rozhodli starší, že je třeba kompromisu. Saba svým příbuzným odpustí a oni na oplátku slíbí, že ji nechají v klidu žít s novým manželem a jestli jedna ze stran dohodu poruší, jsou starší nuceni opět zasáhnout. Následujícího dne tedy Saba svým příbuzným u soudu odpustila a další den byli pachatelé propuštěni. Po propuštění Sabin otec prohlásil, že jí odpustil a ona odpustila jemu a nyní začínají nové životy. Ve své komunitě je prý znovu respektován a lidé mu říkají, že je opět vážený muž a všichni souhlasí, že to, co udělal, bylo správné. Otec také dodává, že má další dcery, které si z toho vzaly ponaučení a nic podobného ze strachu nikdy neudělají.

Saba byla po soudním procesu v telefonickém kontaktu s matkou a později ji i navštívila. Otcí a strýci ale odpustila jenom proto, že to po ní bylo vyžadováno. Ve svém srdci jim prý neodpustí nikdy (Obaid – Chinoy, 2016).

4.3 Hatun Sürücü - Německo

Tento příběh vyprávěný z pohledu pachatele se stal v Německu v roce 2005. Ayhan Sürücü, bratr třiatvacetileté Hatun, se nemohl smířit s životním stylem své sestry. Měla prý velmi otevřený vztah k mužům a vedla divoký noční život. Ayhan byl narozen v Německu a zde také vychováván. Měl dalších sedm sourozenců a od malička se učil pravidlům přísného islámu. Když přišla do rodiny návštěva, muži a ženy byli v jiných pokojích. Ženy se musely schovávat, aby byly uchráněny zraku cizích mužů. Také musely nosit šátky přes hlavu (Lost honour in Sürücü family, 2012).

Hatun si vzala svého bratrance, když jí bylo šestnáct, jak její rodiče vyžadovali, a měli spolu syna. Manželství nakonec skončilo rozvodem, a tak ji rodiče vzali zpět do domu pod podmínkou, že Hatun bude žít introvertní život a bude pomáhat své matce v domácnosti. Ale Hatun s tímto způsobem života nebyla spokojená a chtěla žít svobodně. Brzy tedy odešla bydlet do azylového domu pro matky s dětmi. Přestala nosit šátek na hlavě a vyučila se elektrikářkou. Z Hatun se stala pravá Němka a dokonce si našla německého přítele. Jenže pro rodinu už to bylo příliš. Nejdříve rozvod a později

ještě nemuslimský přítel. Její otec tím velice trpěl a její bratr Ayhan, který vše sledoval, chtěl rodičům vrátit jejich ztracenou hrdost zpět. Vše bylo umocněno tím, že žili v muslimské komunitě, kde byly sdíleny stejné hodnoty. Ayhan se domníval, že potrestat sestru, je to, po čem i rodiče touží. Až mnohem později, po všem čím si prošel, mu došlo, že tomu tak nebylo. V době vyšetřování trestného činu, kterého se dopustil, ani po odsouzení, ho žádný člen rodiny nepodpořil (ibid.).

Hatun 7. února 2005 doprovázela svého bratra na autobusovou zastávku v Berlíně. Pohádali se a Hatun svému bratrovi řekla, že by měl přestat řešit její život a měl by se začít zabývat svými vlastními problémy. To Ayhana velice rozčílilo a později tvrdil, že v tu chvíli přestal přemýšlet a sestru zastřelil.

Během soudu na podzim roku 2005 přiznal, že sestru zabil a tvrdil, že to udělal pouze on sám, bez pomoci jiného člena rodiny. Obžalováni však byli také jeho dva starší bratři. Stalo se tak na základě svědectví Melek A., tehdejší přítelkyně Ayhana. Policie oba bratry zatkla, neboť byli podezřelí z toho, že jeden z nich obstaral zbraň a druhý v době, kdy Ayhan zavraždil Hatun, hlídal. Oba jakoukoli účast na vraždě své sestry popírali a soud je nakonec pro nedostatek důkazů obžaloby zprostil. V létě 2007 Nejvyšší soud zrušil zproštění viny těchto dvou bratrů a vydal na ně mezinárodní zatykač. Žádný další proces s nimi ale nebyl zahájen, protože oba bratři v té době už žili za hranicemi Německa v Istanbulu. Bratři se vzdali svého německého pasu a Turecko své občany nevydává. Dokud jsou tedy v tomto státě, německý zákon na ně nemůže (blíže viz *Lost honour in Sürücü family*, 2012).

Mutlu, jeden z bratrů Ayhana, se nechal slyšet, že to, co udělal jeho bratr, bylo špatné. Islám nedovoluje vraždu, ale dodal, že ani nemanželský sex není dovolený. Domníval se, že kdyby Hatun žila v muslimském státě a byla souzena muslimským právem šaría, jejím trestem by zajisté byla smrt ukamenováním.

S předchozím případem má příběh Hatun jedno společné. Ještě v době, kdy Hatun žila, se obrátila na policii s tím, že jí rodina vyhrožuje a má strach. I v tomto případě policie selhala, jejím oznámením se nezabývala a nevěnovala mu patřičnou pozornost. Selhaly i další instituce. Zoufalá Hatun napsala dopis do ústavu péče o mládež, kde popisovala, jak se bojí své vlastní rodiny. Ale ani zde jí nikdo nepomohl. Důvodem mohlo být snad to, že němečtí úředníci tehdy věřili, že zločiny ze cti se mohou dít

nanejvýš v muslimských zemích a vůbec nebrali v úvahu, že se něco podobného může stát i u nich v Německu.

Ayhan tvrdí, že nerozumí tomu, jak se může někdo přizpůsobit jinému životnímu stylu. Oni jsou muslimové, mají určité hodnoty a ty se nezmění, ať žijí kdekoli na světě. Je třeba, aby je, jako komunitu, ostatní respektovali a oni budou zase respektovat ostatní. Přestože dosavadní život Ayhan strávil v Německu, i tak se nikdy necítil být Němcem. Nyní hluboce lituje toho, co udělal a říká, že to byla velká chyba. V té době ale nevěděl, co jiného by měl udělat a neměl nikoho, s kým by o tom mohl mluvit. Hned po odpykání devítiletého trestu, byl vyhoštěn ze země a odletěl do Istanbulu (Lost honour in Sürücü family, 2012).

4.4 Kohistani - Pákistán

Pákistán je třetí nejnebezpečnější zemí na světě pro ženy. Skoro 90 % žen zde trpí domácím násilím nebo jinou formou násilí proti ženám. V dokumentu Vice News ženy vysvětlují, že v jejich kultuře se ženy musejí skrývat a ven vychází skutečně minimálně. Jedním z důvodů, proč nevychází ven, je pro ženy i fakt, že vědí, co jim hrozí, když muže zneuctí. Proto se touto cestou jiným mužům vyhýbají a raději s nikým nemluví. Všichni muži zde k tradici a kultuře, tudíž i k ženám samotným, přistupují stejně, a to bez ohledu na jejich úroveň vzdělání. Podle místního průzkumu je každý rok v Pákistánu zabito skoro tisíc žen (Vice Media, 2016).

Na jaře 2012 bylo zabito pět žen svými příbuznými a to proto, že byla nalezena nahrávka, na které tyto ženy zpívají a tleskají dvěma mladým mužům, kteří na to tančí. Bratři z nahrávky se ihned začali ukrývat. Bohužel ale po několika dnech, tři jejich starší bratři byli zastřeleni rodinami dívek v rámci pomsty. Stejně tak byly údajně zabity i dívky z nahrávky.

Přestože podobné případy se zde odehrávají bez jakéhokoliv povšimnutí, tento se stal světově známý a to především z toho důvodu, že další pozůstalý bratr Afzal Kohistani se pokusil najít spravedlnost sám. Při rozhovoru tento muž vysvětloval, že to, co přineslo rodině ostudu, byla skutečnost, že dívky tleskaly, zatímco muži tančili a tito muži nebyli jejich příbuzní. Dívky totiž nemají v této kultuře dovoleno takto trávit čas s chlapci, pokud to nejsou příbuzní (ibid.).

Případ nebyl nijak vyřešen a pachatelé nebyli potrestáni. Objevují se i tvrzení, že jsou dívky stále živé. Ale nikdo je neviděl, ani nebyly předvedeny jako důkaz. Je to slovo, proti slovu.

Důvodem proč se podobné zločiny stále dějí, je to, že ženské tělo, a obecně žena jako taková, je vnímána jako majetek muže a jestliže jakkoli překročí stanovené hranice, díky místní kultuře a tradici lidé cítí, že je potřeba ji potrestat tím nejhorším možným způsobem a to hlavně proto, aby od podobného jednání odradili i jiné ženy (Vice Media, 2016).

4.5 Shafilea Ahmed – Velká Británie

Jednalo se o rodinu žijící ve Velké Británii s kořeny v Pákistánu. Na jedné dohodnuté svatbě bylo tehdy sedmnáctileté Shafilei oznámeno, že její svatba je další na řadě. Shafilea to tak samozřejmě nechtěla. Ztotožnila se se západním způsobem života, chtěla dostudovat a být právničkou. Své neštěstí a strach začala sepisovat do básní (FirstLookTv, 2013).

Její matka Farzana byla velice konzervativní a respektovala patriarchálně nastavenou společnost. Místo, aby se snažila svým dcerám dopřát to, co ona nikdy nemohla mít, chtěla z nich vychovat takové ženy, které se vdají a budou majetkem muže, tak jako je ona sama.

Její otec Iftikhar byl ve svém okolí velice respektovaný muž. Živil se jako řidič taxíku a vedl své dcery k tomu, aby žily tradiční muslimský život. Skrýval ale tajemství. V útlém věku byl velice oblíbený mezi spolužáky a navštěvoval mnoho nočních klubů a různých akcí. Později potkal nemuslimskou ženu, do které se zamiloval, oženil se s ní a měli spolu syna. Když jeho matka umírala, přijel zpátky do Pákistánu, kde mu bylo připomenuto, že by si měl vzít svoji sestřenicí Farzanu. Jejich sňatek byl domluven již od útlého věku, a kdyby neproběhl, znamenalo by to velkou ostudu pro obě dvě rodiny. Iftikhar se s ní tedy v Pákistánu oženil a stal se z něj bigamista². Do Británie se vrátil se

---

² Bigamie je dvojitý manželství. Dle českého trestního práva je bigamie trestným činem. Ten, kdo za trvání svého manželství uzavře manželství druhé, může být potrestán odnětím svobody až na dva roky. Stejně tak může být potrestán i ten, kdo uzavře manželství s osobou, která již v manželství je (ceskenoviny.cz, 2007).

svojí těhotnou novomanželkou, ale své první ženě to neřekl. Později když se to jeho první žena dozvěděla, vrátila se do rodného Dánska a z jeho života zmizela. Po několika letech, když byl vyslýchán policií, popřel, že by byl kdy ženatý s někým jiným než se svojí současnou manželkou a popřel i to, že má syna (FirstLookTv, 2013).

Farzana tím, že prožila velkou část života v Pákistánu a neuměla anglicky, vychovávala své děti tak, jak to znala z domova. Kvůli malichernostem své dcery od malička přísně trestala, zavírala je na mráz a podobně. Svoji nejstarší dceru Shafileu zavírala i na několik dní do jejího pokoje bez jídla. Shafilea byla rodiči kritizovaná a trestaná za to, že má ve škole kamarády, že si lakuje nehty, používá make – up, nebo si dopisuje s chlapci. Známek týrání a bití si začali všimnout kamarádi i učitelé. I když úřady později provedly kontrolu v rodině, nic nezjistily. Rodina je přesvědčila, že je vše v pořádku.

Rodiče se snažili Shafileu dostat do Pákistánu, aby ji mohli provdat. Protože se však už v minulosti pokusila o útěk z domova, bylo všem jasné, že dobrovolně do Pákistánu neodletí. Rodiče ji tedy prášky omámili a díky tomu se jim podařilo ji dostat do letadla. Aby jí zabránili v návratu do Velké Británie, stornovali její zpáteční letenku a po příletu do Pákistánu jí zabavili i pas. Ve snaze zabránit nechtěné svatbě vypila Shafilea láhev bělidla. Svatbě sice zabránila a vrátila se do Velké Británie, ale musela být hospitalizována, protože bělidlo jí velice poškodilo hrdlo.

Jednoho zářijového večera roku 2003 vyzvedla matka Shafileu v práci, dcera na sobě měla tričko a obepnuté kalhoty, což matku velice rozčílilo. Ženy se tedy začaly hádat už po cestě domů. Doma rodiče dceru napadli a matka řekla: „Už to tady skončíme“. Dali jí do pusy igelitový sáček, a tím ji udusili. Celá vražda se odehrávala před zraky dalších čtyř dětí, nejmladšímu bylo tehdy sedm let. Všechny tyto děti musely přísahat na korán, že nikdy o tomto zážitku nic nepoví (ibid.).

Když Shafilea poprvé utekla z domu, její rodiče se jí pokoušeli několikrát dovolat na telefon, dokonce ji nahlásili na policii jako pohřešovanou. V tomto druhém případě jejího „zmizení“ neudělali vůbec nic, což muselo být hned velice podezřelé. Otec měl ale výmluvu, která se mu zde náramně hodila. Prý když se ztratila poprvé, policie řekla, že není nic, co by mohla udělat, proto už to podruhé nezkoušel. I v tomto případě z domu zmizely všechny její fotografie a nebyla zde na ni žádná jiná památka.

Po nalezení těla policie zatkla oba rodiče, kteří ale jakoukoli účast na dceřině smrti popřeli. Pro nedostatek důkazů, tedy nebyli potrestáni (blíže viz FirstLookTv, 2013).

O šest let později přiměla Alicia, sestra zemřelé Shafilei, své kamarády, aby se vloupali do domu rodičů. Když byla potom vyslýchána policisty, řekla jim vše, co viděla tehdy večer vraždy své sestry. Tuto její výpověď potvrdila i kamarádka jiného sourozence, který vraždu také viděl a kamarádce se svěřil. Rodiče byli opět zatčeni a obviněni ze spáchání vraždy. Matka tentokrát změnila svoji výpověď a řekla, že s tím neměla nic společného a že ani nevěděla o tom, co se její manžel chystá udělat. Soud nakonec v roce 2011 odsoudil oba rodiče za vraždu na 25 let ve vězení (FirstLookTv, 2013).

4.6 Meriam Yehya Ibrahim - Súdán

Tento příběh ze Súdánu výjimečně skončil dobře a to díky spolupráci celého světa.

Meriam Yehya Ibrahim je súdánskou ženou, která se narodila křesťanské matce a muslimskému otci. Otec s rodinou nebyl, když byla Meriam dítě. Proto byla vychovávána jako ortodoxní křesťanka svoji matkou a s touto vírou se naprosto ztotožňovala (lidskaprava.cz, 2014).

Za manžela si vzala také křesťana s americkým občanstvím. Měli spolu syna a Meriam byla znovu těhotná, když se jí změnil život od základu. Člen muslimské části její rodiny ji udal za nemanželský sex. Podle islámského práva šaría Meriam totiž nebyla křesťanka, ale muslimka, protože její otec byl muslim. Její manželství s mužem jiného vyznání se tedy považovalo za neplatné. Trestem za vztah s křesťanským mužem jí mělo být sto ran bičem. Když ale Meriam veřejně řekla, že ona se považuje za křesťanku a v žádném případě k islámu nehodlá konvertovat, byla tehdy, v osmém měsíci těhotenství, v roce 2014 odsouzena k trestu smrti oběšením. Po dobu následujících dvou let měla být uvězněna, než porodí a odchová své zatím nenarozené dítě a až poté měl být trest vykonán (ibid.).

Ve vězení měla i svého malého syna. Porod v nemocnici ji nakonec nebyl umožněn, a tak rodila ve věznici v naprosto nehygienických podmínkách dokonce se spoutanými kotníky (TheKellyFile, 2014).

Tento případ vzbudil v celém světě velké pohoršení. Jednotlivé státy a mezinárodní organizace začaly jednat s úřady v Súdánu a žádaly propuštění Meriam. Za vyzdvihnutí stojí organizace Amnesty International, která se na propuštění Meriam podílela obrovským dílem. Sepsala petici, která jenom v České republice získala 18 000 podpisů. Celosvětově se toto číslo pohybovalo okolo milionu (lidskaprava.cz, 2014).

Toto celosvětové úsilí bylo korunováno úspěchem a Meriam byla z vězení propuštěna. Po propuštění z vězení chtěla i s rodinou opustit zemi. I když se jí pokusili na letišti zadržet za údajně neplatné doklady, podařilo se nakonec celé rodině ze země vycestovat (ibid.). V Římě se Meriam setkala s papežem a dnes žije v USA (TheKellyFile, 2014).

Při pozdějších rozhovorech s novináři popisovala své pocity a zážitky. Říkala, že to celé považuje za zkoušku své víry, ve které uspěla a že právě víra ji zachránila. Jedním z důvodů proč nekonvertovala k islámu, kromě její pevné víry v křesťanského boha, byl i fakt, že velice dobře věděla, že v Súdánu je mnoho takovýchto žen, které trpí a jsou trestány za to, že mají jinou víru, kterou se řídí. Na obranu všech těchto žen se zachovala právě takto. Také připouští, že kdyby k islámu přestoupila tak, jak jí i během pobytu ve vězení všichni nabádali, měla by stále hodně problémů. Ji i jejího manžela by určitě dále žalovali a jistě by se nevyhnula ani těm sto ranám. V budoucnu chce pomáhat takovýmto ženám a bojovat proti tomu, aby něco podobného nebylo běžně dopouštěno (ACLJ, 2015).

5. Hledání vzorce zločinů ze cti a jejich evaluace

Podle definice v americké studii, zabývající se zločiny ze cti právě na území USA, by měly zločiny ze cti obsahovat tři základní komponenty. V první řadě jde o to, že oběť měla co dočinění s chováním, které její rodina považovala za nepřipustné (například nevěru, předmanželský sex, přílišné osamostatnění nebo přijetí západního stylu života). Za druhé, zločiny ze cti se opírají o myšlenku, že žena je majetkem muže a ten je povinen ji za její ostudné chování potrestat, aby rodině vrátil zpět ztracenou čest. Za třetí, oběť musí být potrestána a je nepodstatné, zda je při útoku usmrcena či nikoliv (Chermak, Freilich, Hayes, 2016).

Nyní se podíváme, zda výše zmiňované případy odpovídají jednotlivým částem definice. Oběť ve všech případech udělala něco, co alespoň někteří členové rodiny považovali za nepřipustné. Proto ano, první část definice sedí na všechny zmíněné případy. Ve všech případech to byl minimálně jeden mužský člen rodiny, který se rozhodl čelit nějakým způsobem nevhodnému chování jeho příbuzné. Takže i druhý bod odpovídá. Třetím znakem je pak napadení a potrestání ženy, která se nevhodného jednání dopustila. I tento znak byl ve všech případech, až na poslední případ Meriam Ibrahim, kde sice nedošlo k napadení, ale člen muslimské části její rodiny prohřešek řešil cestou soudu, udal ji a Meriam byla následně odsouzena.

Vesměs tedy všechny uvedené případy zločinů ze cti mají stejný základní vzorec. Tento vzorec v podstatě kopíruje všechny výše uvedené definice. Vždycky se jedná o patriarchálně založenou rodinu a tato rodina si udržuje svůj patriarchát, i když žije ve svobodné demokratické zemi.

Problémy měly dívky s rodinou dlouhodobě. Vždy pro sebe chtěly něco trochu jiného než jejich rodina. Většina z obětí velice dobře věděla, že rodina s jejich chováním nesouhlasí, a že jim tudíž hrozí velké nebezpečí.

Ve všech těchto případech měli vraždu na svědomí mužští členové rodiny, přestože jim někdy mohla pomáhat i ženská část. K vraždě se vždycky určitou dobu schylovalo a byl to promyšlený tah, nešlo o spontánní jednání v afektu. U případu Hatun z Německa se sice může zdát, že šlo o afektované jednání, ale když se na případ podíváme blíže, vidíme, že bratr Hatun byl s jejím chováním nespokojený dlouhodobě,

a pokud mu jeho bratři pomáhali s přípravou vraždy, pak zajisté nešlo o jednání v afektu. I v případě Shafiei bylo jisté, že rodiče věděli, co dříve či později sami provedou.

Dalším společným znakem je nepřítomnost smutku členů rodiny po zabití či „zmizení“ oběti. Po provedené vraždě rodina obět' nikdy nenahlásila jako pohřešovanou a vymazala známky její někdejší existence. Na závěr byli pachatelé většinou dopadeni a za svůj čin stíháni. Rozsah trestu už se ale lišil podle toho, v jaké zemi se vražda stala.

Velice zajímavý je problém, spojující všechny případy, které se odehrály v rozvinutých zemích. Obět' se vždy, snažila vyhledat pomoc, když začala tušit, že je v nebezpečí. U případu Shafiei to byla učitelka, díky které na rodinu přišla sociální kontrola. U všech těchto případů by se tedy správným jednáním státních orgánů dalo vraždě zabránit. Výpovědi obětí byly ale vždy brány na lehkou váhu a jejich prosby nebyly vyslyšeny. Policie většinou uznala svoji chybu, až již bylo pozdě. Tento fakt je naprosto skandální a je třeba, aby byla zajištěna zásadní opatření, aby se nic podobného nemohlo opakovat a o všechny potenciální oběti bylo včas postaráno.

Vzorec zločinu ze cti je tedy velice dobře patrný a odpovídá v podstatě všem definicím. Je dobře vidět již v prvním příběhu. Jisté ale najdeme něco, v čem je každý případ specifický a v čem se odlišuje od nalezeného vzorce.

První věcí, kterou se od sebe liší konkrétně případy Hutun a Banaz je, že rodina Hatun přijala její rozvod celkem dobře, pokud by Hatun dál žila v domě s rodinou, ale pro rodinu Banaz byl rozvod nepřijatelný a nechtěli ho akceptovat. Další vztah dcery pak byl pro ně již zcela nepřijatelný.

Na příběhu Sabi z Pákistánu je hned několik zajímavostí. První je ta, že zde měli Saba a Qaiser velké štěstí, které se později změnilo v neštěstí. Málokdy se při dohodnutých manželstvích stává, že by se dva budoucí manželé do sebe skutečně zamilovali. Další závažící věcí byla přísaha na korán, kterou složili otec i strýc. Přisahali, že Sabě neublíží a přesto jí ublížili. Toto je velice zvláštní někde, kde jsou lidé až fanaticky věřící. Další zajímavostí je to, že i když prohlašovali, že jsou přesvědčeni, že jednali správně a neváhali si za to trest odpykat, obratem využili možnosti propuštění a žádali Sabu o odpuštění.

Další případ Kohistani je zajímavý tím, že se stal světově známým, protože bratr mužů na nahrávce se nemínil s danou situací smířit a snažil se dojít spravedlnosti a potrestat viníky. To se ale bohužel nestalo, což je další výjimka ve zmíněných případech.

Případ Shafilei se odehrával celkem přesně podle výše psaného vzorce. Výjimečná je role matky v tomto zločinu. Dalo by se říct, že zde hrála skoro hlavní roli jako pachatelka a otec jen jí jen pomáhal a podporoval ji. Další zvláštností je, že pachatelé byli dopadeni a potrestáni až šest let po vraždě, a důkazy proti rodičům byly objeveny v podstatě náhodou.

Jediný zcela odlišný případ je poslední rozebíraný, případ Meriam ze Súdánu. Meriam žila spokojený a spořádaný život a proti jejímu chování nikdo nic nenamítal. Po několika letech stačilo obvinění a udání jednoho vzdáleného příbuzného a její život se drasticky změnil. Nikdo z rodiny ji ale nenapadl a ponechali vše na rozhodnutí soudu. Je možné vše vysvětlit tím, že v Súdánu má islámské právo šaría větší váhu, než například v rozvinutých státech, kde jsou tedy pachatelé „nuceni“ vzít spravedlnost do vlastních rukou. Případ byl o to horší, že se jednalo o těhotnou ženu, která byla odsouzena na smrt. Nejdůležitější věcí, která zachránila Meriam a jejímu dítěti život, byla světová odezva na tento případ. Celý svět se postavil proti tomuto zločinu a to hlavně díky Amnesty International.

6. Role žen – ne jako obětí

Jak už jsem několikrát zmínila, zločiny na ochranu cti většinou páchají muži na ženách, či dívkách. Je to důsledek patriarchální společnosti. Znamená to ale, že příslušnice ženského pohlaví se s tímto pojetím cti a její ochranou nemohou ztotožnit? Jak nám ukázal příběh Shafiei z Velké Británie a dál bude rozebíráno níže, jsou i případy, kde se na vraždě dcery významnou rolí podílí matka. Člověk by tedy řekl, ano, i ženy se s tímto pojetím cti mohou ztotožnit. Otázkou zůstává, do jaké míry je to souhlas s pojetím cti a do jaké míry obrana sebe samé. Výzkum ukázal, že žena se může účastnit samotné vraždy, právě kvůli tomu, že není schopná se pachateli přímo vzepřít, a tak se ve situaci vypořádává právě tímto, pro některé možná nelogickým, způsobem (Aplin, 2016).

Ve Velké Británii byl proveden výzkum. Bylo vybráno sto různých případů týrání, která se opírala o čest, a to z let 2012 – 2014. Pokud šlo o oběti, kořeny měly hlavně v jižní Asii (hlavně v Pákistánu, Bangladéši nebo v Indii). Bylo zjištěno, že z těchto sta případů týrání, 76 % z nich zahrnovalo určitou formu násilí ze strany ženského pohlaví. Tyto „násilnice“ někdy využívají „jemnějších“ metod hlavně psychického nátlaku – pláčou, a tím se snaží dostat oběti, kam potřebují. Běžně se ale objevují i případy, kdy je použita tvrdší forma nátlaku, jedná se o citové vydírání, posměšky, neoprávněné věznění oběti nebo výhrůžky. Výzkum také potvrzuje, že se většinou nejedná pouze o jednoho pachatele. V 83 % těchto zločinů bylo do týrání zapojeno více lidí – pachatelů. A právě spolupráce rodiny je to, co odlišuje zločiny ze cti od běžně známého domácího násilí.

Výzkum dále ukazuje, o jaké ženské příbuzné se většinou jedná. Nejčastějšími pachatelkami jsou matky, a to ze 64 %. Hned po matkách jsou to sestry, které zaujmají 12 %. Běžně spolu ale tyto dva články spolupracují. Po nich se objevují ještě švagrové, tchýně nebo nevlastní matky (ibid.).

Podívejme se tedy nyní konkrétně na matky jako takové. Přímé fyzické násilí, je u ženských pachatelek poměrně ojedinělé. Když se ale objeví, jeho strůjcem je ze 71,5 % právě matka. Nejčastěji se jedná o tahání nebo stříhání vlasů, fackování, kopání či házení různých předmětů po oběti. Příkladem je případ, kdy dívka chatovala

s chlapcem na facebooku. Její sestra ji při tom viděla a fyzicky ji napadla, potom to stejné zopakovala matka a nakonec dívku udeřil i její bratr. Další případ hovoří o dívce, kterou rodiče našli v parku, a protože si mysleli, že se tam měla sejit s nějakým chlapcem, rozčílili se. Její matka s babičkou dívku přivázaly k židli a ostříhaly jí vlasy, aby byla pro chlapce méně přitažlivá (blíže viz Aplin, 2016).

Další věcí, kterou průzkum ukázal, bylo, že ze sta případů týrání založeného na cti 10 % začalo po tom, co žena otěhotněla mimo manželství. Toto je v muslimských komunitách považováno za velkou hanbu. Za adekvátní způsob zachování cti rodiny je považován potrat. Toho rodina dosahuje samozřejmě násilím. Rodina ženám buď násilím vyhrožuje, nebo ženu rovnou napadne. Studie ukazuje případ, kdy matka svoji dceru koplá přímo do břicha, přestože věděla, že je její dcera už v pátém měsíci těhotenství. Později se matka nechala slyšet, že její dcera už není součástí rodiny a že by si všichni přáli, aby byla radši mrtvá. I zde je ale k tomuto všemu hlubší důvod. Za ostudné chování obětí jsou často viněny i starší ženské příbuzné. Je to bráno jako selhání výchovy a celé to zvyšuje i riziko zabití matky. Zároveň tedy matky neberou v úvahu pouze rodinou čest, ale jde o to, že se snaží uchránit si vlastní postavení a pověst v rodině.

Zajímavé je, že matkám takové jednání velice často prochází. Důvodů to má více. Jedním z nich je fakt, že dcery stále neochvějně věří, že jejich matky je mají rády a vždy je budou chránit. Existuje mnoho případů, kdy matky jasně ukázaly, že to tak není, ale dcery jim stejně dál věřily. Často mlčí právě z obavy, aby matku nedostaly do potíží. Dalším o něco závažnějším důvodem je to, že spousta úředníků a policistů není dostatečně informována a matku v roli pachatele si při zločinech ze cti ani neumějí představit. Automaticky jsou tedy obviněni a někdy i zatknuti muži, i když není mnoho důkazů svědčících právě proti nim. Dalším případem bývá, že na zločinech se podílí oba rodiče zároveň, ale obviněn a zatčen je opět pouze muž.

Na druhou stranu se ale někdy se může zdát, že matky jsou v podstatě sekundární nebo nepřímé oběti. Pro svoje dobro, vlastní pověst a svoje přežití jsou ochotny „obětovat“ své dcery (Aplin, 2016).

7. Nucená nebo předem dohodnutá manželství

Existuje několik druhů násilí prováděného na ženách, které způsobuje sama rodina oběti a které jsou založeny na její cti. Výše zmiňované vraždy ze cti jsou snad tím nejhorším, mezi další patří také nucené manželství.

Situace, jakou známe z Evropy, kdy se dva lidé vezmou až po tom, co spolu chvíli žijí a mají spolu intimní vztah, zde vůbec nepřichází v úvahu. Do příprav manželství je většinou zapojena celá rodina. O citovou harmonii mezi partnery tu opravdu nejde. Celý tento proces má tři fáze – jakési „předzásnuby“ (dohoda), zásnuby a samotný sňatek a manželství. V první fázi dohody se hledá adekvátní partner. Mezi důležité charakteristiky vhodného partnera patří hlavně jeho dobrá pověst a kulturní znaky rodiny, jako je etnická příslušnost, národnost nebo vyznávaná víra. Po výběru vhodného partnera se pořádá první setkání budoucích manželů. Druhá fáze začíná zásnubním obřadem, kdy se všichni ujišťují, že ani jedna ze stran se od manželství neodkloní. Poslední fáze začíná svatebním obřadem a potom se od novomanželů čeká, že založí rodinu. Tato fáze trvá do doby, než jeden z partnerů zemře, případně může skončit i rozvodem (Hense, Schorch, 2013).

Častým důvodem, proč dceru dobře vdát, je věno. Z náboženského hlediska je povinné dát rodině nevěsty věno. Proto takto mnoho rodin „prodává“ své dcery, aby si zlepšily svoji ekonomickou situaci a tím i upevnily nebo zlepšily veřejné mínění o rodině. Díky tomu, že se rodina snaží hledat zámožné muže, často se jedná o poměrně staré jedince. Běžně se objevují případy, kdy je manžel dvakrát straší než jeho žena (Bravo, Martínez, Ruiz, 2014). Islám se nebrání ani „dětským nevěstám“. Spencer (2006) uvádí, že více než polovina děvčat je, v zemích jako je Bangladéš nebo Afghánistán, provdána ještě před svým osmnáctým rokem. Bohužel se v těchto případech velice často objevuje domácí násilí proto, aby dívky zůstaly poslušné. V Egyptě je údajně svým manželem bito 29 % mladistvých dívek.

Je třeba rozlišovat nucená manželství od manželství dohodnutých. Za nucené manželství je považováno takové, ve kterém jeden z budoucích manželů se sňatkem nesouhlasí. Ženám bývá často vyhrožováno smrtí. Dalším druhem nuceného manželství je sňatek dětí nebo velice brzký sňatek, kdy jeden z manželů ještě nedovršil věku 18 let.

Naopak dohodnutá manželství jsou ženami přijímána, neboť ženy jsou si vědomy, že jejich panenství a pověst obecně jsou úzce svázány se ctí rodiny. To je i důvod proč má rodina ženy dojem, že má naprosté právo rozhodovat o milostném životě žen. Ty se tedy často rozhodnutí rodiny podřídí a neuvědomují si, že jde o porušování jejich vlastních práv (ibid.).

Takováto předem domluvená manželství se nejčastěji objevují v Africe, jihovýchodní Asii, na Blízkém Východě a v Latinské Americe. Kvůli migraci se tento fenomén ale dostává do celého světa, kde probíhá hlavně mezi příslušníky menšin (Bravo, Martínez, Ruiz, 2014).

7.1 Příběh Jesvinder z Velké Británie

Jesvinder od malička pozorovala své starší sestry, jak byly rodiči provdávány. Ve věku kolem patnácti let odlétaly do ciziny, kde byla každá z nich provdána za cizího muže. Zpět se už vracely jako manželky někoho, vypadaly úplně jinak, rodily děti a všem to takhle přišlo v pořádku. Jesvinderina matka tvrdila, že přestože některé z nich manžel bil, jejich povinností je, aby s ním zůstaly (ABC Foreign Correspondent, 2013).

Mnoho dívek je i dnes takto odvedeno ze školy ve velice útlém věku. Jednoduše odletí do jiné země, kde je sňatek v tak útlém věku povolen, a jsou provdány za naprostého cizince. Spousta z nich ani neví, kam letí. Věří, že jedou někam na dovolenou a skutečnou pravdu se dozvídají až těsně před samotnou událostí.

Když bylo Jesvinder čtrnáct, rodiče jí ukázali fotografii muže, jemuž byla přislíbena už od jejích osmi let. Jesvinder jednoznačně řekla, že si tohoto muže nevezme. Rodiče ji tedy věznili v pokoji, ze kterého se jí po několika týdnech podařilo utéct. O žádném následném stíhání ze strany rodiny nemluvila. Nakonec se Jesvinder vdala z lásky a to díky tomu, že si uvědomila, že za sebe může rozhodovat sama a toto uvědomění chce nyní předávat dál. Někteří členové rodiny se jí i po tolika letech vyhýbají (ibid.).

8. Opatření jednotlivých států

Zásadním problémem je, že zločiny ze cti v západních zemích nejsou problémem první generace muslimských imigrantů, kteří si jednoduše dovezli své zvyky z rodných zemí, jak by se mnozí mohli domnívat. Většinou se jedná o problém u třetí a čtvrté generace imigrantů, kteří už v rozvinutých zemích Západu vyrůstali a vzdělávali se zde. Z toho celkem jasně vyplývá, že západní hodnoty a vzdělání na tyto lidi nemělo takřka žádný vliv (Keyhani, 2013).

Zatímco některé muslimské země tolerují vraždy ze cti, zákony v západních zemích je posuzují jako vraždy a jsou nelegální. Problém ale nastává v situacích, kdy se pachatel začne obhajovat kulturním původem této vraždy a tvrdí, že to celé dělal vlastně na obranu své rodiny. To vytváří problematickou situaci, kde je vidět, že západní legislativa není na podobné zločiny, kde se střetávají různé kultury, vůbec připravena. Proto je vážnost těchto zločinů často umocněna nevědomostí či lhostejností státních orgánů. Pokud by se ale měla brát v potaz kulturní příčina zločinů, ozývají se hned dva různé druhy protestů. Feministky se zlobí, že obrana těchto kulturních hodnot by pouze posilovala patriarchát, ve kterém ženy trpí. Za druhé je argumentováno tím, že považování ochrany cti za polehčující okolnost je v rozporu s moderním chápáním ochrany lidských práv, kdy je stát povinen, chránit všechny lidi před násilím stejnou měrou.

Keyhani (2013) ve svém článku uvádí, že soudy podobné zločiny často hodnotí různě, protože nikde není jasně dáno, jak naložit s otázkou kultury. Několik zločinů bylo odsouzeno s tím, že „násilné“ kulturní kořeny nemohou být brány jako omluva, u jiných to byla kultura brána jako polehčující okolnost.

A v čem spočívá klíč k řešení těchto zdánlivě neřešitelných situací? Odpovědí je vzdělání. Je třeba vzdělávat celou společnost a ve všech aspektech. V první řadě je třeba rozšířit povědomí, a tím pozměnit přístupy lidí k otázce rovnosti žen. Dále je potřeba upozornit samotné ženy na jejich práva. Další věcí je vzdělávání soudců, protože právě ti mohou pozměnit přístupy lidí tím, že budou násilné chování pachatelů odsuzovat. Takovéto vzdělávání by mělo probíhat ve formě seminářů nebo konferencí a také padly návrhy, že by se otázky kultury a rovnosti pohlaví měly zařadit do studijních plánů na

právních školách. Mezi jedno z nejdůležitějších by mělo patřit vzdělávání policie, protože právě ta může obětem pomoci včas. Je třeba, aby se policie naučila přistupovat k těmto případům obezřetně a nebrala je na lehkou váhu (ibid.).

Příkladem vzdělávání policie, konkrétně v oblasti nucených manželství, je detektiv seržantka Trudy Runham, která se setkala a pracovala s několika oběťmi zločinů ze cti. Nyní ve Velké Británii školí ostatní policisty. Říká, že počet sebevražd asijských žen v porovnání se sebevraždami ostatních obyvatel je v Británii třikrát větší. Násilí, spojené s nuceným manželstvím, je tak rozšířené, že Velká Británie uvažovala o zneplatnění takovýchto manželství, stejně jako to bylo uzákoněno v Austrálii (ABC ForeignCorrespondent, 2013). Jak bude psáno níže, tento zákon byl nakonec přijat v roce 2012.

Dalším důležitým hráčem na poli informovanosti lidí jsou média. Ta se ale bohužel z podobných zločinů často snaží udělat senzaci pro lidi, než aby jasně podala fakta. Tím, že budou média dostatečně informovat o zločinech ze cti a o jejich příčinách, dostanou se tyto informace do povědomí lidí. Je ale třeba rozlišit mezi dostatečným informováním a naopak až přehnaným informováním, které by vnímání lidí naopak otupilo (Keyhani, 2013).

8.1 Muslimské země

Právo v muslimských zemích se liší od západního tím, že v západních zemích je jasně rozděleno náboženské a státní právo. V muslimských zemích tomu tak ale většinou není. Islám v podstatě znamená: „podříditi se Alláhově vůli“. Lidé se tedy musí podle Alláha řídit ve všech ohledech. Velkou roli zde hraje právo šaría, o kterém jsem psala výše. Podle smýšlení většiny lidí by se zločiny ze cti většinou měly řešit spíše soukromě zpozvdálí. Samotný soudní proces by mohl přinést další ostudu (Derves, Bacon, 2010).

Přestože podle zákona by to tak být nemělo, žalobce, většinou muž, často spíše než s obětí sympatizuje s pachatelem. Proto žalobci často zanedbávají hledání správných důkazů, které by ve sporu podpořily oběť. To je důvod, proč spory často končí ve prospěch pachatele.

Pokud se oběť rozhodne jít na policii s tím, co se jí stalo, setkává se často s mnoha překážkami a policie samotná běžně upřednostňuje čest rodiny než samotné dobro oběti.

Například u znásilnění se nejedná o ostudu, pokud si násilník ženu později vezme. Policie tedy ženě, co přijde nahlásit znásilnění, doporučí, ať se za násilníka provdá. Ženy, které na policii přijdou nahlásit násilí vůči své osobě, jsou úředníky často obviněny, že lžou (ibid.).

8.2 Nizozemí

Od roku 1960, kdy většina imigrantů začala do Nizozemí přicházet, vytvořili imigranti z muslimských zemí 4,4 % z celkové populace. První známky zločinů ze cti zde byly zaznamenány v roce 1999. Po těchto událostech byla založena nestátní organizace Nadace Kezban, která měla bojovat proti domácímu násilí v komunitách. Také organizace pro místní turecké obyvatelstvo Umbrella rozjela několik programů, pro rozšíření povědomí mezi tureckou komunitou. Tato opatření se ale nedostala nijak oficiálně do nizozemské politiky ani nezískala velkou pozornost médií. V roce 2003 a 2004 následovaly další vraždy ze cti. Na základě těchto událostí pak vytvořila vláda spolu s přistěhovaleckými organizacemi pětiletý plán, který měl řešit prevenci, ochranu a trestní stíhání. Různé drobnější organizace se snažily pomáhat obětem tohoto druhu násilí. Byla vytvořena jakási institucionální síť Program proti násilí založenému na cti, která zajišťovala vzájemnou spolupráci organizací a výměnu dat. Tento program byl poměrně úspěšný a znamenal dobrý začátek komplexního přístupu ke zločinům ze cti.

Přistěhovalecké organizace tvrdí, že i přistěhovanci jsou občané Nizozemí a že mají právo na ochranu. Dále říkají, že imigranty je třeba brát ne pouze jako strůjce problému, ale zároveň v nich vidět i řešení tohoto problému. V rámci prevence padly návrhy na uzákonění věku pro sňatek imigrantů z Turecka a Maroka na 21 let. Schválený už byl návrh na splnění jazykového testu předtím, než dostanou přistěhovanci víza (Yurdakul, Korteweg, 2013).

8.3 Německo

Po roce 1956 začalo Německo zaměstnávat velkou spoustu přistěhovalců s cílem obnovit německou ekonomiku. Zanedlouho po té se Turci stali největší přistěhovaleckou skupinou v Německu a bylo nutné začít řešit jejich otázku. Muslimové, nejen z Turecka, tvoří 5,2 % německé populace. Největší šok přišel po

vraždě Hatun Sürücü, kdy se všichni v Německu začali zabývat zločiny ze cti. Ale na rozdíl od Nizozemí zde nebyla vytvořena žádná nová strategie a nebyl vytvořen žádný program na ochranu proti těmto zločinům (Yurdakul, Korteweg, 2013).

Německo řešilo otázku integrace imigrantů do běžné společnosti. Problém byl spatřován v tom, že muslimové většinou žili v uzavřených komunitách, kde si vytvářeli vlastní hodnoty a pravidla a do styku s běžnými německými obyvateli přicházeli zřídka. I zde se začalo jednat o vstupním jazykovém testu, až na základě kterého by přistěhovalci dostali vízum.

Zástupci levicových stran tvrdí, že i přistěhovalci jsou německými občany a že by tedy neměli soustředit na muslimské komunity, ale měli by obecně měnit povědomí občanů, co se týká rovnosti pohlaví. Bohužel přístupy k řešení zločinů ze cti byly velice rozličné a tak tedy Německo v podstatě nedospělo k žádné strategii.

Důvodem proč v Nizozemí se to povedlo a v Německu nikoli, je především spolupráce státu s muslimskými organizacemi. V Nizozemí tato spolupráce probíhala výborně a organizace se snažily nějak uchopit a začlenit rovnost pohlaví do svých programů. V Německu dokonce podobné oficiální muslimské organizace chybí (Yurdakul, Korteweg, 2013).

Nyní, v dubnu roku 2017, přišel ale návrh zákona, který by zakazoval dětská manželství. Manželství, ve kterých je alespoň jeden z manželů mladší šestnácti let, by byla považována za neplatná. Očekává se, že tento návrh projde parlamentem bez komplikací (zpravy.idnes.cz, 2017).

8.4 Velká Británie

Velká Británie, jakožto historická a koloniální velmoc, přitahovala přistěhovalce z různých koutů světa již dávno. Muslimská část přistěhovalců zde tvoří okolo 5 % celkové britské populace. Co se týká integrace imigrantů, je Velké Británii často vyčítáno, že po imigrantech žádá totální přijetí britské kultury a naprostou loajálnost vůči Britským ostrovům (Yurdakul, Korteweg, 2013).

Otázka muslimů byla velmi rozdmýchána, když se začaly objevovat různé druhy zločinů ze cti a ještě více po bombových útocích v Londýnském metru v roce 2005. Již v roce 1999 byla založena skupina pracující s oběťmi nucených manželství. Tato

skupina se skládala z členů různých nevládních organizací a vydala zprávu s názvem: „Právo na výběr“, která vedla v roce 2005 k založení Forced Marriage Unit. Tato jednotka pomáhá britským obyvatelům v zahraničí, kteří jsou nuceni do manželství.

Po velkém pochybení policie u případu Banaz Mahmud vyvstal názor, že policejní úředníci mají velké obavy z toho, že budou označeni za rasisty, protože otázka rasismu je ve Velké Británii velmi řešena a rasismus je těžce potírán. Toto napětí mezi otázkou rasy a rovnosti pohlaví bylo alespoň trochu zmírněno tím, že v roce 2012 bylo nucené manželství uzákoněno za nelegální (ibid.).

9. Důležití jedinci a organizace

9.1 Amnesty International

Amnesty International (AI) je světová organizace bojující proti porušování lidských práv. Tento boj probíhá ve formě peticí, kampaní a veřejných akcí. Dále se AI snaží o docílení změn v systému na státní i nadnárodní úrovni. AI se svojí padesátiletou historií má okolo sedmi milionů členů ve sto padesáti regionech světa (amnesty.cz, 2017).

Organizace AI bojuje za ochranu lidských práv a i zločiny ze cti jsou důležitým problémem, kterým se zabývá. Jak bylo zmíněno výše, Amnesty International hrála velkou roli například v případě Meriam ze Súdánu. Tehdy se jí podařilo zapojit lidi z celého světa pro podepsání osvobozující petice, díky které byly súdánské úřady donuceny Meriam propustit z vězení.

AI má své působení i v České republice a v roce 2016 oslavila 25. výročí působení zde. Místní AI má několik kampaní, v rámci kterých bojuje za lidská práva. Konkrétně kampaň proti zločinům ze cti vedena není, ale kampaň s názvem „Moje tělo, moje práva“ obsahuje určité prvky, které by se i na zločiny ze cti mohly aplikovat. Tato kampaň upozorňuje na to, že každý má právo vybrat si svého partnera, rozhodnout se s kým a kdy a jestli vůbec chce mít děti, anebo právo na to žít bez hrozeb násilí (ibid.).

9.2 Jesvinder – Karma Nirvana

Příběh Jesvinder z Velké Británie byl již popsán. Její rodiče ji nutili do manželství s cizím mužem, kterému byla přislíbena už od dětství. Jesvinder si ale tehdy poradila a utekla z domu, a tím se nucenému manželství vyhnula. Později na základě svých zkušeností s nuceným manželstvím založila vlastní charitu zvanou Karma Nirvana, která se snaží pomáhat mužským i ženským obětem nuceného manželství v celé Velké Británii, a to hlavně prostřednictvím své telefonní linky pomoci.

Členové charity školí i ochranku na letišti. Říkají, že ostražitý úředník může zachránit život. Praktikují něco, čemu říkají „lžička v kalhotkách“. Tento nápad přišel ze strany pracovnice charity, která to na pomocné telefonní lince poradila zoufalé oběti nuceného manželství. Celý trik spočívá v tom, že když mladá žena prochází kontrolou

a má u sebe lžičku nebo podobný kovový předmět, ochranka ji nepustí dál. Potom je zde čas říct, jaké úmysly s ní má její rodina. Dívka, pro kterou byla tato rada, poslechla a zachránila si tak život (ABC Foreign Correspondent, 2013).

9.3 Khalida Brohi – Sughar Empowerment Society

Khalida vyrůstala v Pákistánu a během svého dospívání viděla, jak se postupně její kamarádky provdávají, některé i proti své vůli. Když jí bylo šestnáct, její kamarádka byla zabita svoji rodinou, protože si chtěla vzít muže, do kterého se zamilovala. Khalida měla velké štěstí a bylo jí umožněno studovat. Po svých zážitcích se rozhodla, že tuto situaci v Pákistánu chce změnit (ideas.ted.com, 2014).

Khalida začala obcházet lidi v sousedství, až nakonec shromáždila skupinu lidí, se kterou zahájili kampaň proti vraždám ze cti. Tato kampaň rozšířila velkou vlnu zájmu ze strany novinářů, ale zároveň mnoho lidí bylo pohoršeno. Lidé začali docházet za otcem Khalidy a vyčítali mu, že ji nechal studovat, že teď se to vše obrací proti nim a proti jejich zvykům. Dokonce někteří házeli kameny na jejich dům. Tehdy bylo na čase, aby se Khalida odstěhovala zpět tam, kde studovala (ibid.).

Nakonec se jí podařilo vytvořit organizaci s názvem Sughar Empowerment Society, což v překladu znamená kvalifikované a sebevědomé ženy. V centrech této organizace je ženám z vesnických oblastí poskytováno vzdělání o jejich právech, sebeuvědomění a lekce také klasického vyšívání. Vyšívané výrobky jsou později prodávány (shiftbalance.org, 2014).

9.4 Rana Hussein

Rana Hussein je novinářka, původem z Jordánska a nyní píše pro The Jordan Times. Ve svých článcích se soustředí na sociální problematiku a konkrétně na násilí proti ženám a zločiny ze cti. Díky své práci velmi rozšířila povědomí o těchto zločinech a dokonce vláda jako odpověď na její práci představila nové legislativní změny, které znamenají tvrdší postihy pro pachatele (ranahussein.com, 2010).

Za svoji práci dostala Rana už několik mezinárodních ocenění. Spolu se skupinou mladých Jordánských lidí založila Národní Jordánskou komisi na eliminaci zločinů ze

cti. Po čtyřech měsících činnosti této komise se podařilo rozšířit povědomí o zločinech ze cti mezi lidmi a nasbírat 15 tisíc podpisů pro zrušení úlev pro pachatele.

Rana se objevila i ve známých celosvětových mediálních společnostech jako je BBC, CNN, The NY Times nebo třeba Al Jazeera. Úzce spolupracovala s Rozvojovým fondem OSN pro ženy (ibid.). V roce 2016 navštívila i Českou republiku, kde hovořila právě na téma zločinů ze cti (euraktiv.cz, 2016).

10. Diskuse

Zatímco začátkem devadesátých let byla otázka zločinů ze cti světu celkem neznámá, dnes díky globalizaci a propojení světa se jí musejí zabývat i oblasti, jichž se tento problém původně netýkal. Podle statistik se nejvíce případů zločinů ze cti v západních zemích každoročně stává ve Velké Británii (euractiv.cz, 2016). Jednotlivé státy se tedy snaží přijímat různá opatření proti těmto zločinům, ale ne vždy je to úspěšné. Na vlády vyvíjí tlak i různí novináři nebo neziskové organizace, zabývající se tímto tématem.

V konkrétních případech, které byly v práci uvedeny, si můžeme všimnout, že velice často došlo k pochybení policie a státních orgánů, ať již z důvodu lhostejnosti nebo podcenění situace v důsledku neznalosti problému. Tyto úřady je třeba vzdělávat a informovat je o tom, co jsou to zločiny ze cti a jaké mohou být jejich následky. V první řadě je ale třeba změnit přístup lidí k rovnosti pohlaví. S tímto je nutné začít již ve školách, protože právě tam jsou dětem často do hlav vštěpovány různé stereotypy o tom, jakou roli v rodině i ve společnosti by měla zastávat žena a jakou roli muž (ibid.).

To, že se náhled na zločiny ze cti alespoň občas mění, ukazuje i případ z roku 2016, kdy byla zabita pákistánská mediální hvězda. Jednalo se o Kandíl Balúčovou, která byla zabita svým bratrem, protože na web přidávala provokativní fotografie a videa a snažila se měnit, jak sama říkala „typicky ortodoxní smýšlení“ společnosti, ve které žila. Zajímavé na tomto případě bylo především to, že otec dívky její potrestání a smrt nejen neschvaloval, ale žádal pro syna, který zločin spáchal, nejpřísnější trest. V říjnu téhož roku přijal Pákistán nový zákon, který konečně zamezil tomu, aby se pachatelé po získání odpuštění rodiny vyhnuli trestu. Zákon pro všechny vraždy ze cti stanovil trest minimálně 25 let za mřížemi. Současně zde byl přijat zákon, který zpřísňuje tresty za znásilnění (týden.cz, 2016). Stejně tak očekávaný zákon v Německu, který by měl zakázat dětská manželství, by měl situaci napomoci. Zákon by měl omezit nucená manželství, a tím i pomoci předcházet zločinům ze cti.

Pokud jde o Českou republiku, žádný případ zločinu ze cti, který by se zde kdy odehrál, se mi nepodařilo dohledat a z toho usuzuji, že se tu nic podobného nestalo. Na základě rozhovoru s příslušníky Policie ČR jsem zjistila, že zde neprobíhají žádná

zvláštní školení o zločinech ze cti a policie ani nepřijímá žádná opatření. Důvodem může být to, že podíl muslimů v našem státě je téměř zanedbatelný. Podle ČSÚ se při sčítání lidu v roce 2011 k islámu přihlásilo necelých 2000 lidí, což netvoří ani 0,02 % z celkové české populace (czso.cz, 2011).

Z výše uvedeného je zřejmé, že zločiny ze cti nejsou vyřešenou věcí. S ohledem na současnou migraci je s nimi třeba počítat, ale především proti nim bojovat nejen v muslimských, ale i v západních zemích. Každý pozitivní ohlas a odsouzení takového jednání je však nadějí do budoucna pro všechny ženy, které jsou jimi ohroženy.

Závěr

Zločiny a vraždy ze cti jsou dnes poměrně velkým problémem, a jak bylo zmíněno – celosvětovým. Cílem této práce bylo pokusit se najít vzorec, který by se dal aplikovat na alespoň většinu případů. V kapitole: Hledání vzorce zločinů ze cti a jejich evaluace jsem popsala vzorec, který jsem vytvořila na základě podobností jednotlivých případů. Zjistila jsem, že se jedná o případy určité formy násilí proti ženám, které je většinou způsobováno mužskými členy rodiny za účelem upevnění nebo obnovení rodinné cti. Toto násilí může mít jen lehčí formu vydírání, vyhrožování, domácího vězení, ale taky horší formy jako je bití, týrání, nucená manželství nebo potraty, které nezřídka kdy končí sebevraždou oběti, nebo dokonce samotná vražda ženy. Příčin, proč bývají ženy takhle trápeny, je mnoho a celé to pramení ze skutečnosti, že v patriarchální společnosti jsou ženy chápány jako majetek mužů, tzn., že pokud se mužům nelíbí chování jejich manželky, dcery nebo nějaké jiné příbuzné, mají pochybné právo zasáhnout jakýmkoliv způsobem. Toto „nevhodné“ chování žen spočívá například v odmítnutí rodinou vybraného manžela, v odmítnutí se dále zahalovat či snaze nosit normální oblečení, v kontaktu (i ne intimním) s jinými muži či chlapci, atp. V předešlých kapitolách jsem se zabývala tím, že i když ve většině případů tomu tak bývá, pachatelem vždy nemusí být muž. Velice často mužům asistuje jiná žena a stává se, že i žena sama, většinou matka, je strůjcem celého násilí.

Velký důraz byl v této bakalářské práci kladen i na nucená manželství. Důvodem bylo to, že jejich počet je i v dnešní době enormní, přestože v mnoha zemích jsou nucená manželství nelegální. Často se totiž stává, že jsou dívky vzaty ze školy a jsou odvezeny do jiné země, kde je tuto svatbu možné provést. V takovýchto manželstvích jsou ženy často svým manželem terorizovány, což je samotné dovede k sebevraždě, a pokud ne přímo k ní a chtějí se pouze rozvést, je zde obrovské riziko, že rodina celou věc pojme „tradičně“ a nedopustí takovou ostudu jakou je rozvod.

Zločiny ze cti jsou spojovány s náboženstvím, konkrétně s islámem. Přesto ale v žádných pramenech tohoto náboženství nejsou přímo zakotveny nebo podporovány. Jde spíše o kulturu a tradici než o náboženství. V období uprchlické krize je zvláště třeba

dbát na správná spojení různých výrazů. Pozor by si měla dávat hlavně média, protože právě ta mají na myšlení a chování lidí velký vliv.

Když se ale podíváme, že za několik desítek let vzrostlo povědomí o zločinech ze cti a závažnosti nerovnosti pohlaví, uvědomíme si, že by se svět mohl ubírat lepším směrem a spoustě těchto zločinů by bylo možné včas zabránit, popřípadě by k nim ani nemuselo docházet v takové míře.

Použitá literatura

Knihy

POTMĚŠIL, Jan. Šarī'a: úvod do islámského práva. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4379-0.

PRŮCHA, Jan. *Interkulturní psychologie: [sociopsychologické zkoumání kultur, etnik, ras a národů]*. 2., rozš. vyd. Praha: Portál, 2007. Psychologie (Portál). ISBN 978-80-7367-280-5.

SPENCER, Robert. *Islám bez závoje: [zneklidňující otázky o světově nejrychleji rostoucím náboženství]*. Praha: Triton, 2006. ISBN 80-725-4761-5.

SMOLÍK, Josef. Zločiny ze cti. In Jůzl, M., Jarosz, E., Marková, D., Neslušanová, S. (eds.). *Sociální pedagogika 2016. Budoucnost Evropy. Řešení sociálně kulturních problémů*. 1. vyd. Brno: Institut mezioborových studií, 2016. s. 229-233, ISBN 978-80-88010-07-4.

Filmy

A girl in the river [film]. Directed by: OBAID-CHINOY, Sharmeen. 2016. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=B4ddvK3r7NU>

Banaz An Honour Killing [film]. Directed by: SMITH, Andrew, KHAN, Deeyah. 2016. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=L3_W-XhdISs

Jordan Sekulow Interviews Mariam Ibraheem [film] ACLJ, 2015. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Kzop7P5daWE>

Lost honour in Sürücü family [film]. 2012. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=2e4hdsaGIg4&t=711s>

MariamI braheem [film]. TheKellyFile, 2014. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=02NtAMPXkgw>

The Kohistan Story: Killing for Honor [film]. Vide Media, 2016. Dostupné z:
<https://www.youtube.com/watch?v=xoPXW8Qm8U8>

Why are UK authorities ignoring honour killings? [film]. ABC ForeignCorrespondent, 2013. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=pCq2HgNk7Zs>

Internetové zdroje

Český statistický úřad | ČSÚ [online]. 2011 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z:
https://www.czso.cz/csu/czso/domov?p_p_id=3&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_3_struts_action=%2Fsearch%2Fsearch&_3_redirect=%2Fweb%2Fczso%2Fkatalog-produktu-vydavame&_3_keywords=muslimov%C3%A9&_3_groupId=0

Drúzové. I Encyklopedie: on-line slovník náboženství, filozofie a dalších humanitních oborů. [online]. 2010 [cit. 2017-05-01]. Dostupné z:
<http://www.iencyklopedie.cz/druzove/>

Hnutí. *Amnesty International* [online]. 2017 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z:
<https://www.amnesty.cz/hnuti>

How colorful embroidery is helping women stand up to honor killings. *TED: Ideas worth spreading* [online]. 2014 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://ideas.ted.com/how-embroidery-is-helping-women-in-pakistan-stand-up-to-honor-killings-and-inequality/>

Human Values – role of family, society and educational institutions in inculcating values (GS Paper 4) – HISTORY AND GENERAL STUDIES. *HISTORY AND GENERAL STUDIES – History And General Studies* [online]. 2015 [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <https://selfstudyhistory.com/2015/09/13/human-values-role-of-family-society-and-educational-institutions-in-inculcating-values-gs-paper-4/>

Manželství a právo (22. díl) - Manžele a trestní řád ČR. České noviny [online]. 2007 [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/manzelstvi-a-pravo-22-dil-manzele-a-trestni-rad-cr/244393>

Meriam Yehya Ibrahimová: Trest smrti za náboženské vyznání - Lidská práva. *Lidská práva* [online]. 2014 [cit. 2017-04-18]. Dostupné z:

<http://www.lidskaprava.cz/student/all-topics/clanky/meriam-yehya-ibrahimova-trest-smrti-za-nabozenske-vyznani>

Německo anuluje všechna dětská manželství, rozhodla vláda. IDNES.cz [online]. 2017 [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nemecko-detska-manzelstvi-dc4-/zahranicni.aspx?c=A170405_115958_zahranicni_aha

OMER, Spahic. Islam and Tradition. *IslamiCity* [online]. 2016 [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.islamicity.org/9068/islam-and-tradition/>

Patriarchal System: Definition & Overview - Video & Lesson Transcript | Study.com. *Study.com | Take Online Courses. Earn College Credit. Research Schools, Degrees & Careers* [online]. 2017 [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://study.com/academy/lesson/patriarchal-system-definition-lesson-quiz.html>

Rana Hussein Website - Biography. *Rana Hussein Website - Home* [online]. 2010 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://www.ranahussein.com/Biography2.html>

SHAH, Shelly. Formsof Family: 7 Major Formsof Family. *Sociology Discussion – Discuss Anything About Sociology* [online]. 2016 [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.sociologydiscussion.com/family/forms-of-family-7-major-forms-of-family/2336>

Sughar Empowerment Society – Shift balance. *Shift balance - Accelerating gender balance* [online]. 2014 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://www.shiftbalance.org/sughar-empowerment-society/>

Synovi přeje trest smrti. Otec mu vraždu sestry ze cti neodpustí. Týden.cz [online]. 2016 [cit. 2017-04-30]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/asie-a-oceanie/synovi-preje-trest-smrti-otec-mu-vrazdu-sestry-ze-cti-neodpusti_401356.html

The Dishonourable killers: Iftikhar and Farzana Ahmed, Evil Up Close, Serie 2, Epizoda 15, FirstLookTv, 2013. Dostupné z:
https://www.youtube.com/watch?v=hw_eU4019Js

Vraždy ze cti se nevyhýbají ani Evropě a bude jich přibývat, varuje jordánská novinářka - EurActiv.cz. *EurActiv.cz | Zprávy z EU v českých souvislostech* [online]. 2016 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://euractiv.cz/clanky/aktualne-v-eu/vrazdy-ze-cti-se-nevyhybaji-ani-evrope-a-bude-jich-pribyvat-varuje-jordanska-novinarka-013257/>

Články

APLIN, Rachael. Exploring the role of mothers in ‘honour’ based abuse perpetration and the impact on the policing response. *Women's Studies International Forum*. 2016, 1-10. ISSN 0277-5395.

BACON, Sarah a Lindsey N. DEVERS. Interpreting Honor Crimes: The Institutional Disregard Towards Female Victims of Family Violence in the Middle East. *International Journal of Criminology and Sociological Theory*. 2010, **3**(1), 359-371.

BLACK, Ann a Kerrine SADIQ. Good and bad Sharia: Australia’s mixed response to Islamic law. *University of New South Wales LawJournal*. 2011, **34**(1), 383-412. ISSN 0313-0096.

BRAVO, María del Mar Pastor, PilarAlmansa MARTÍNEZ a Ismael Jiménez RUIZ. Arranged Marriages: Women for Sale. *Elsevier Ltd*. 2014, 104 - 126. ISSN 1877-0428.

DUSTIN, Moira. Gender equality, cultural diversity: European comparisons and lessons. 2006.

ELAKKARY, Sally a kol. Honor crimes: review and propose ddefinition. *Forensic Science Medicine and Pathology*. 2014, **10**(1), 76-82.

GILL, Aisha. *Honou rkillings and questfor justice in black and minority ethnic communities in the UK*. United Nations Conference Centre, 2009.

HAYES, Brittany, Joshua FREILICH a Steven CHERMAK. An Exploratory Study of Honor Crimes in the United States. *Journal of Family Violence*. 2016, **31**(3), 303-314. ISSN 08857482.

HENSE, Andrea a Marén SCHORCH. Arranged Marriages as Support for Intra-ethnic Matchmaking? A Case Study on Muslim Migrants in Germany. *International Migration*. 2013, **51**(2), 104 - 126. ISSN 0020-7985.

KEYHANI, Nootash. Honour Crimes as Gender-Based Violence in the UK: a Critical Assessment. *UCL Journal of Law and Jurisprudence*. 2013, **2**(1), 255-277.

KULWICKI, Anahid D. The Practice of Honor Crimes: a Glimpse of Domestic Violence in The Arab World. *Issues in Mental Health Nursing*. 2002, **23**(1), 77-87.

OLUYEMO, Catherine Ajoke. The influence of culture on gender inequality in Ekiti state, Nigeria: implication on women's empowerment and development. *Journal of Research in Gender Studies*. 2014, **4**(2), 325 - 335. ISSN 21640262.

SMETONIENE, Irena. Is Honor Still Important for Lithuanians? *Lituanus*. 2016, **62**(1), 23 - 39. ISSN 0024-5089.

YURDAKUL, Gökçe a Anna C. KORTEWEG. Gender equality and immigrant integration: Honor killing and forced marriage debates in the Netherlands, Germany, and Britain. *Women's Studies International Forum*. 2013, **41**(3), 204-214. ISSN 0277-5395.